

Péntek Imre

Tárlatról-tárlatra

A Biblia – mint kimeríthetetlen ihletforrás

A Jézus élete című kiállítás-sorozatról

A Biblia és a keresztény vallás minden korban ihletője, forrása volt a képzőművészetnek. Nemcsak az egyházi művészetre, a Biblia-illusztrációkra gondolok. A festők és szobrászok oeuvre-jében gyakran felbukkannak ezek a témák, nyilván nem függetlenül a művész személyes meggyőződésétől, hitbéli élményétől, amely ebben a körben formálta gondolkodását, spirituális érzékenységét. Ám a felvilágosodás és a kommunizmus által hirdetett ateizmus alaposan megtépázta a vallási gyökerű művészetet. Nemcsak nem volt divatos egyházi megrendeléseket, feladatokat vállalni, de az ilyen jellegű művek sem nagyon kerültek a nyilvánosság elé. A tiltott-túrt határán ingadozott ezen alkotások pártbéli megítélése. A műtermekben pedig szinte a dugdosott művek közé tartozott egy-egy korpusz, Szent Ferenc-szobor, vagy Golgota-festmény. Érdeemes volna egyszer ebből a szempontból is végigtekinteni azt a rejtett „szabadságharcot”, ami ezen a téren folyt a vallási tárgyú alkotások világi nyilvánosságáért. Nem voltunk büszkéek Munkácsy világhírű triptichonjára, Rippl-Rónai *Hegyi beszédére*, vagy Molnár C. Pál biblikus jeleneteire. Persze, az egyéni oeuvre-ökben azért meg-megjelentek ilyen jellegű festmények, szobrok. És a bennfentes látogatók nem „kifogásolták” – hogy helyi példákat hozzunk – Németh János vagy Szabolcs Péter korpuszait, Budaházi Tibor festményein a kereszt-szimbolikát. A rendszerváltozás után ez a téma kiemelten és említésre méltóan Filep Sándor vagy Kisléghi Nagy Ádám életművében szerepel, sőt, létrejött a Kortárs Keresztény Ikonográfiai Biennálé, amelynek

Tábori
Csaba:
Jézus
élete
21 képben
(részlet)
2001-2012

Aknay János: A mennyei Jeruzsálem - 2014

egyik idei akadémiai díjazottja Budaházi Tibor lett. Az „ars sacra” tehát visszakapta rangját, jelentőségét, s az „újraevangelizáció” folyamata számos különleges, új kezdeményezést indított útjára. Ezek közé tartozik Matula Péter, Svédországban élő magyar műgyűjtő és a Dunamelléki Egyházkerület közös vállalkozása, amely a gazdag bibliatörténeti kiállítás mellett három kortárs festőművészt nyert meg az „ügynek”: vagyis mindhárman vállalkoztak arra, hogy a saját egyéni stílusukban gondolják újra – a vizualitás nyelvén elbeszélve – Biblia-élményüket. A Kossuth-díjas Aknay János, a Munkácsy-díjas ef Zámbo István és a dunaújvárosi Tábori Csaba ihletődésének produktumait láthatjuk ezen a kiállítás-sorozaton – hiszen minden megyeszékhelyre és a nagyobb városokba is eljut ez a rendkívül érdekes és tanulságos anyag –, valamint azoknak a gyer-

mek-művészeknek rajzait és festményeit, akik szintén bekapcsolódtak e szép kezdeményezésbe. A *Jézus élete* című tárlatot Zalaegerszegen a Keresztury VMK Gönczi Galériája fogadta be, március folyamán.

Aknay János képeiből a szelídség és a megértő szeretet sugárzik, s nem hiányozhatnak a képek háttéréből ikonográfiájának nélkülözhetetlen elemei: a védő-óvó angyalszárnyak. A finom, mindig a kép mondanivalójához „simuló” geometrikus formációk – sávok, sugarak, áttörések, mint valami éteri díszítések – teszik erőteljessé a látványt. Különösen megkapó Jézus és Pilátus szembesítésének jelenete. Aknay – bár nem törekedett karakterek megalkotására – mégis egy eszményien szép arccal szembesíti Pilátus „hidegkék”, babérlevéllel koszorúzott koponyáját. Úgy vélem, Aknay megtalálta az egyensúlyt a mondanivaló és formai megoldá-

ef.
Zámbó
István:
Jézus
bevonulása
Jeruzsálembe

sok között, maradandó élményekkel ajándékozva meg a szemlélőt. ef. Zámbó, vagyis „Öcsi” sokkal inkább gegeket, ötleteket kívánt megjeleníteni festményein. Szerintem olykor jó eredménnyel, máskor a blaszfémia határát súroló látványelemekkel hökkentve meg a tárlatnézőt. A félmegtelen, síró Mária vagy a „nem szeplőtelen fogantatás” akár el is maradhatott volna e nemes vállalásból. Kétségtelen, az olyan képek, mint a

hitetlen Tamás vagy a gyermekét óvó nyilvános Mária-anyaölt azt mutatják, hogy a groteszk, gunyoros ábrázolásnak is megvan a maga érzelmi telítettsége, őszinte megrendülésre törekvő vonulata. S ef. Zámbó – képek többségén – rátalált erre a kivételes egyensúlyra. Nem tagadva meg önmagát, szinte új szimbólumokat teremtett – mint a hegyi beszéd tölcsérei, vagy az „engedjétek hozzám a kisdedeket” megtört sorompója. S az *Új világ – Új Jeruzsálem* című képen a szimbólumok nyelvén szól erről a felfokozott állapotról, amelynek középpontjában a „életvörös” figura, Jézus alakja áll. Tábori Csaba – kissé Kondorra emlékeztetően – rajzos, részletező narrációkban, beszédes miniatúrákban adja tovább, meséli el a biblikus helyzeteket, jeleneteket. A kereszt-formába komponált színes rajzok mozgalmasságát az évszázados legendáriumot, meglehetősen földközeli módon tálalva a jól ismert vallási misztériumot.

Úde színfoltja volt a kiállításnak a csatlakozó gyermekmunkák színes, olykor bizarr kavalkádja, melyek között figyelemre méltó találatokat is láthattunk.

Kíváncsian várjuk a kiállítás-sorozat végső mérlegét. Jézus élete közelebb kerül-e hozzánk e vállalkozás révén? A próba – rólunk is szól, mindannyiunkról.

Részlet
a
kiállításról

